

Geopende Franse brief uit de prullenbak!!!

Olav Petri

Uit oorlogstijd kennen we brieven die door de censuur zijn geopend op zoek naar militaire geheimen. Ze werden afgesloten met een plakstrook met censornummer, een swastika en zo. Soms staan er dan nog verdere gegevens op de enveloppe, een stempel met een nummer, een codestempel dat aangeeft waar de brief gecontroleerd is, potloodaantekeningen over de aard van de brief, het aantal velletjes, de persoon die de controle uitvoerde. Begrijpelijk allemaal die controle in oorlogstijd.

Na de Eerste Wereldoorlog zie je op post uit Duitsland vaak allerlei aantekeningen en achterop een flinke strook papier met uitleg er op. Er werd toen streng gecontroleerd op waardepapieren en geld dat het land niet uit mocht. Begrijpelijk die economische controle.

Censuur op militaire post uit moderne tijden heb ik ook wel gezien, bijvoorbeeld verzonden door militairen in het Israëliësche leger. Een stempel op de achterkant dat ik heb laten vertalen legde uit wat er met de enveloppe gebeurd was. Okay, begrijpelijk, een militair kan per ongeluk iets geheims opgeschreven hebben.

Postcensuur op civiele post in moderne tijden is nogal zeldzaam. De Sovjet Unie deed alsof dat niet bestond, maar het gebeurde wel en uit de archieven is na de val van de Muur een en ander duidelijk geworden. Uit archieven bleek hoeveel de censor controleerde en hoe alles geadmistreerd werd, terwijl we ook controlestempels kennen die er als onschuldige poststempels uitzien maar die dat niet zijn. Ook van de DDR weten we een en ander, met stoom geopende enveloppen zijn herkenbaar aan soms een vreemd scheurtje in de flap of aan ribbeltjes door krimp op de strook waar de gom zat. Echt leuk wordt het als enveloppen een met inkt geschreven adres hadden, de afweker-medewerker van de Stasi had het dan zwaar, want met vocht gaat de inkt "lopen". Soms zie je zelfs sporen van zijn vingerafdruk. Censuur op civiele post mag niet, het briefgeheim bestaat immers, en de autoriteiten deden hun best alles te verdoezelen.

Ook onze PostNL en zijn voorgangers controleerden brieven. Ik zag twee enveloppen die wegens onbestelbaarheid retour afzender moesten. De afzender stond niet op de enveloppe en in Den Haag is een afdeling die toestemming heeft een enveloppe te openen om te zien of de inhoud wellicht een aanwijzing bevat. De enveloppe wordt dan alsnog besteld, in een plastic hoesje met een briefje erbij. Op de enveloppe staat dan een stempeltje dat verwijst naar de persoon die de brief afhandelde. In

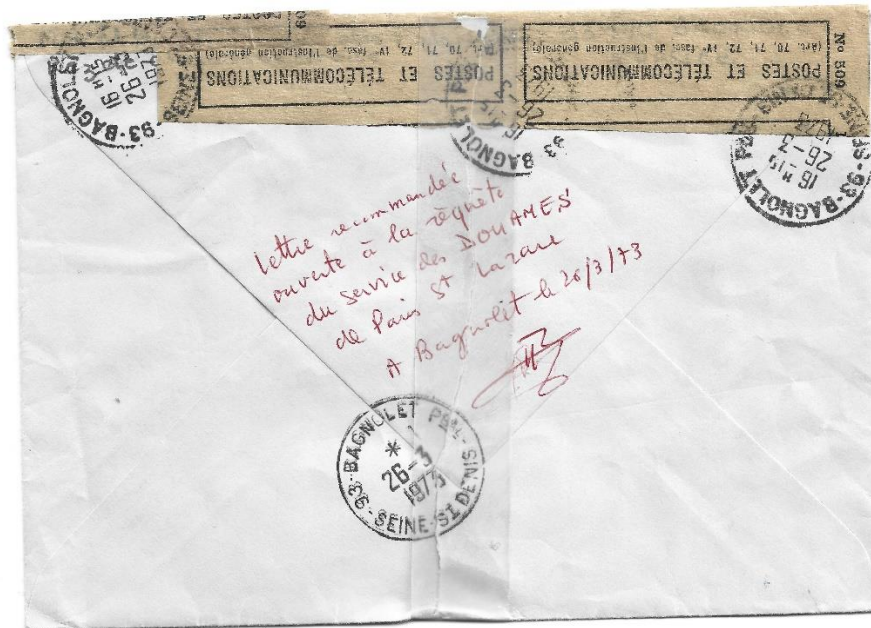
Amerika zag ik ook zoiets. Ik stuurde iemand mijn huissleutel, uiteraard zonder afzender. Onderweg vond de US Postal Service dit maar verdacht, een enveloppe met iets kleins van metaal er in en opende de enveloppe, zag de sleutel en een briefje, bestelde hem alsnog, in een speciaal plastic hoesje met uitleg.

De laatste vondst kwam van onze onvolprezen Jan Wildschut. Op 22 maart 1973 werd aangetekend een brief gestuurd naar Nederland vanuit het postkantoor

Bagnolet Malassis in het noorden van Parijs. Het postkantoor bestaat nog steeds zag ik op het internet. De brief was geopend en weer dichtgeplakt met stroken papier van de Posterijen! De frankering was eventjes een raadsel, twee Franse zegels plus eentje waarop prominent de Duitse vlag voorkomt.

Ook die zegel is gewoon Frans en is uitgegeven ter ondersteuning van Frans-Duitse samenwerking en van deze postzegel bestaat tegenhanger in Duitsland. De enveloppe heeft een nummerstempel dat wijst op bewaring in de safe van een postkantoor. Op de voorkant staat ook nog een handgeschreven nummer in blauwe balpen en op de achterkant een verklarende handgeschreven rode tekst in het Frans: "Aangetekende brief geopend op verzoek van de douanediens van Parijs St. Lazare", plus paraaf.

De enveloppe is dichtgeplakt en vele malen afgestempeld op 26 maart op het postkantoor waar het verzonden is. De hele operatie duurde dus maar liefs 4 dagen.

Het lijkt er op dat het postkantoor twijfels had bij de enveloppe, dat vervolgens op verzoek van de douane het poststuk is geopend en dat het postkantoor de zaak weer met de eigen stempels heeft bevestigd als "legaal" geopend. De brief ging naar een niet meer bestaand bedrijf in Amsterdam met een postbusnummer. Zou er ook iets metaligs in gezeten hebben? In Amsterdam verdween de enveloppe, in tweeën gescheurd, in de prullenbak. Een oplettende filatelist heeft hem gered en met kwaliteitsplakband weer verzamelwaardig gemaakt.

En nu ik toch bezig ben: die Duits-Franse samenwerking is belangrijker dan menigeeen denkt. Na Lodewijk XIV, na Napoleon, na de Frans-Duitse oorlog van 1870, na de Eerste Wereldoorlog, na de Tweede Wereldoorlog was het de bedoeling dat alle idiote gedachten aan "onze erfvijand" en andere opzweepende taal nooit meer terug zou keren. Op de grens van Frankrijk en Duitsland ligt de fel omstreden Straatsburg aan de Rijn en juist DAAR zijn de eerste Europese instituties gevestigd waaronder het Europese Parlement. Het is een belangrijk symbool. Dat kost wat, jammer dan, want haat zaaien en oorlogen voeren is een stuk duurder.